

روز پیمان

نهم ربيع الاول سالروز آغاز امامت امام زمان علیه السلام

آثار پایداری بر عهد با امام عَلَيْهِ السَّلَامُ

۶

برپایه روایات، اساسی‌ترین سبب سریلنگی در بیانی به مفضل بن عمری فرماید:

«برشما بادوری از خود نمایی و شهرت طلبی، آگاه باشید! به خدا سوگند به طورقطع امام شمسال‌های غایب خواهد شد و در زین مان شما در سختی قرار می‌کنید، تا جایی که عهده‌ای می‌گویند او مرد یا کشته شده یا در سرزمین های دور دست قرار گرفته، و دیده‌ی مومنان بر او گریان خواهد بود، و شما در این زمان همانند کشتی گرفتار به طوفان، به اضطراب می‌افیدی، پس در چنین موقعیتی نجات نمی‌یابد مگر کسی که خداوند پیمان او را محکم گرفته باشد و در دلش ایمان را ثبت کرده و او را با فرشته‌ی مخصوصی از جانب خود تائید نماید...»

عاقب عدم پایداری بر عهد با امام عَلَيْهِ السَّلَامُ

امام زمان علیه السلام در توقع خوبیش به شیخ مفید می‌فرماید:

«اگر پیروان ما که خداوند ایشان را بر فرمانبرداری خوبیش موفق نماید. دل‌هایشان دروفاداری نسبت به عهده‌ی که برایشان است، جمع بود؛ هرگز مبارکی دیدار ما از ایشان به تأخیر نمی‌افتد و به تحقیق که خوشبختی دیدار ما، توأم با معرفت و صداقت نسبت به ما برایشان شتاب می‌یافتد.»

تصویر به مانع بودن «عهد شکنی» برای «همراهی با حاجت خدا»، ضرورت برطرف نمودن آن را گوشزد می‌کند. این ضرورت هنگامی روشن ترمی شود که پیروان اهل بیت علیه السلام به گرفتاری ها و ناملایماتی که به سبب دوری از امام زمان علیه السلام، دامن‌گیر جامعه‌ی شیعه شده و قوف بیشتری پیدا کنند؛ یکی از این گرفتاری‌ها را می‌توان خواری اجتماعی بسیاری در مواجهه با فاسقان و ستمگران ارزیابی نمود.

«... ماگرچه به حسب صلاح دید الهی نسبت به خود و شیعیان مون من، تا زمانی که دولت دنیا به دست فاسقان است، از محل زندگی ستمگران دور هستیم؛ ولی آگاهی کامل از احوال ایشان داشته و هیچ خبری از آن ها بر ما پوشیده نیست. و مازاچتی که دامن‌گیران ها شاهد اگاهیم و این به سبب آن است که ایشان، کارهای ناسنده‌ی را متکب شده‌اند که پیشینی‌اشان از آن کارهای دوری می‌کرند. و نیز پیروان ما، پیمانی که از آن ها گرفته شده بود را چنان پشت سر نهاده‌اند که گویی از آن هیچ خبری ندارند...».

بنابراین اگر جامعه‌ی شیعی در پی رسیدن به سریلنگی در پی روح بهره‌مندی از وجود حاجت الهی است، راهی جز وفاداری نسبت به پیمانی که با آن حضرت بسته ندارد؛ پیمانی که در چهارچوب پاییندی به واجبات و دوری از حرام‌ها تجلی می‌یابد.

۵

گواهی می‌دهم که به وسیله ولايت شما اعمال پذيرفته می‌شود و كردار پاک می‌گردد و خوبی ها چند برابر گردد و بدی ها از بين می‌رود، پس هر که ولايت شما را آورد و به امامت شما ماعتبر نمود، اعمال شما پذيرفته و گفته هایش مورد تصديق قرار گرید و خوبی هایش چند برابر بدی هایش محو شود و هر که ازو لايت شما منحرف شد و به شاخت شما جهل ورزید و شما را باید گری عوض کرد خدا او را با صورت به آتش دراندازد و عملی را باز آن نپذيرد و براي اورقيات ميزان سنجشي بر پا نکند.»

این بخش در واقع نتایج سریچی ازدواج خوش گذشته را گوشزد می‌کند که اگر کسی به جای امام، سربه اطاعت دیگران بنهد، اهل جهنم خواهد شد. در ادامه زیارت و پی از این سه گواهی، زائر، خدای متعال، ملائکه و امام را شاهد می‌گیرد که آنچه بر زبان جاري نموده «عهد و ميثاق» او با حاجت خدا است.

«أَشْهَدُ اللَّهَ أَوْ شَهِيدًا مَلَائِكَةً أَوْ شَهِيدًا يَا مَوْلَايَ بَهْنَدَ، ظَاهِرًا كَبَاطِنَهُ، وَسِرَّهُ كَعَلَانِيَّهُ، وَأَثَّ الشَّاهِدَهُ عَلَى ذَلِكَ، وَمَنْ عَهْدِي إِلَيْكَ وَمِثْقَلِي إِلَيْكَ؛ خَدَا وَفَرْشَتَگَانَ وَتُورَائِي مَوْلَايَ بِهِ اِنْ حَقَّاقِي كَهْظَاهَرَ مَانَنَدَ باطنَ آنَ وَنَهَانَشَ چُونَ آشکارَ آنَ است، گواه می‌گیرم و تو بر آن گواهی، و آن عهد و پیمان من با تو و نزد توست.»

علت پیمان با امام

در ادامه زائر، علت این پیمان را نیز بیان می‌کند که:

«إِنَّ أَنْتَ نَظَامُ الْتَّبِينِ، وَعَسْوُتُ الْمُتَّبِقِينَ، وَإِنَّكَ أَمْرَنِي بِرُبِّ الْعَالَمِينَ»

يعني امام «نظام دین»، «پناهگاه اهل تقوا» و «عزت یکتا پرستان» است و به سبب برخورداری از چنین جایگاهی دستور خدای متعال مبنی بر برقراری پیمان با او صادر گردیده است.

در نهایت هم تأکید و تصویر می‌کند که اگرچه از انعقاد این پیمان سال‌ها بگذر اماماً من نسبت به آن پاییند بوده و در هنگامه‌ی جهاد در رکاب شما، هستی خوبیش را تقدیم خواهیم کرد.

«فَلَوْ تَطَوَّلَتِ النُّخُورُ، وَتَمَادَتِ الْأَغْمَارُ، لَمْ أَرْدِ فَيْكَ إِلَيْكَ يَقِيْنًا، وَلَكَ إِلَيْكَ، وَعَلَيْكَ إِلَيْكَ مُتَكَلِّمًا وَمُعْمَدًا، وَلَفَظُهُوكَ إِلَّا مُتَوَّقًا وَمُمْتَنِيًّا لِوَلِهَادِي بَيْنَ يَدَيْكَ مُتَرَّقًّا؛ فَأَبْذَلَ ثَفَّيْسِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَأَهْلِي وَجَمِيعَ مَا حَوْلَيْيَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَالْتَّصَرُّفِ بَيْنَ أَمْرَكَ وَتَبَّاكَ»

پس اگر روزگارها طولانی گردد و عمرها امتداد باید، مرا نیفزا برد راه تو جز بیقین و نسبت به تو جز محبت و بر تو جز ایتالیا، پلاک ۹۸ اکدیستی: ۱۴۱۷۷۴۳۲۱۳؛ پیش رویت و در مقابل امر و نهیت نثار می‌کنم.»

m a h d a v i a t . i r
نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان قدس، نبش
ایتالیا، پلاک ۹۸ اکدیستی: ۱۴۱۷۷۴۳۲۱۳
شماره تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۹۸۶۰۰

گواهی اول

این شهادت با این عبارت آغاز می‌شود:

«أشهد أنك الحجّة على من مَعَنِي وَمَنْ يَقِنُ، ...»

در پایان این گواهی، خطاب به امام زمان ع چنین اعلام می‌شود:

«رضيئك يا مؤللي إماماً وَهادياً، وَلَيْلَا وَمُرْشِداً، لَا يَنْغُذِي بَكَ بَدْلًا، وَلَا يَنْجُذِي مِنْ دُونَكَ ولِيَاً؛

من به تو راضی شدم ای مولایم برای بیشوا بودن و راهنمای سرپرست و رهبری و دیگری را به جای تو نجویم و به غیر تو سرپرستی نگیرم.»

اعلام رضایت به امامت، هدایت گری، ولایت و ارشاد حضرت مهدی ع و عوض ننمودن آن حضرت با شخص یا چیزگری در این عرصه‌ها، می‌تواند از مهم ترین مقاد عهدنامه‌ای باشد که میان یک شیعه با امامش برقرار می‌شود. چراکه نپذیرفتن یا بی توجهی به هرکدام از این امور نتیجه‌ای ناکوار به دنبال خواهد داشت.

گواهی دوم

«أشهد أنك الحجّ الثالث الذي لا غيب فيه..... لَا يَحْتَرِمُ مَنْ جَهَّلَ بِكَ، مُشْتَرِطٌ مُتَوَقَّعٌ لِيَأْمَكَ؛

گواهی می‌دهم که توفی آن حق ثابت که عیبی در آن نیست... شک نی کم و با آنان که توان شناختند و به تو جهل ورزیدند، سرگردان نشوم، منظر و موقع روزهای شما هست.»

در این بخش نیز نتیجه جهل به حجت خدا، تحریر و سرگردانی معرفی می‌شود و در مقابل آن، انتظار قرار می‌گیرد؛ گویا لازمه‌ی انتظار حقيقة که دور از هرگونه آفت است، معرفت به ولی خدا و بر حذر بودن از جهل نسبت به آن حضرت است.

گواهی سوم

شهادت سوم در زیارت امام زمان ع چنین است:

«أشهد أن بولاتيك تُقْبِلُ الْأَعْمَال، وَتُرْتَبِي الْأَفْعَال، وَتَضَعِّفُ الْحَسَنَاتُ، وَتُنْحِي السَّيِّنَاتُ، فَقُنْ حَاءَ بُولاتيك،

وَأَعْتَرَفُ بِيَامِاتِكَ، قُبْلَتِ أَعْمَالَكَ، وَصُدِّقَتِ أَفْوَالَكَ، وَتَضَعِّفَتِ حَسَنَاتُكَ، وَمُحْبَثَتِ سَيِّنَاتُكَ، وَمَنْ عَدَلَ عَنِ الْقِيَامَةِ وَرَنَّا

۱. ابن المحدثی، المزار الكبير، زیارت اخیری له ع. ص: ۵۸۶؛ مفاتیح الجنان، زیارت دوم امام زمان ع (زیارت مخصوص سردار مطهر).

محتوای عهد

برای تبیین محتوای این عهد و پیمان، ادعیه و زیارت‌های گوناگونی را می‌توان مورد بررسی قرارداد که فضای کلی پایدار باشد، هم مالکیت و هم مدیریت الهی را پذیرفته است. لغت شناسان رابطه‌ی میان «مالکیت و مدیریت» نهفته در «روییت» را با «ولایت» الله ترجمان (روییت) حضرت حق خواهد بود.

با توجه به این نکته و با درنظر گرفتن آیه ۵۵ سوره مبارک مائدہ میان گفت ماجرای «مدیریت الهی» در عالم هستی در مرحله نخست پیامبر اکرم ص و پس از ایشان، امیر المؤمنین علی ع است.

أَشْهَدُ أَنَّكَ الْحَجَّةَ عَلَى مَنْ مَعَنِي وَمَنْ يَقِنُ، وَأَنَّ حِزْبَكَ هُمُ الْعَالَمُونَ، وَأَعْدَاءَكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ، وَأَنَّكَ خَانَرَ كُلِّ عِلْمٍ، وَفَانِي كُلِّ رِيقٍ، وَمُبْطِلٌ كُلِّ حَقٍّ، وَمُبْطِلٌ كُلِّ بَاطِلٍ، رَضِيَّكَ يَا مَوْلَايَ إِمامًا وَهَادِيًّا وَوَلَيًّا وَمُرْشِداً لَا يَنْغُذِي بَكَ بَدْلًا، وَلَا يَنْجُذِي مِنْ دُونَكَ ولِيَاً؛

أَشْهَدُ أَنَّكَ الْحُقُّ الْقَابِثُ الَّذِي لَا عَيْبٌ فِيهِ، وَأَنَّ وَعْدَ اللَّهِ فِيهِ حَقٌّ، لَا إِرْتَابٌ لِطَلْوِ الْعَيْبَةِ بَعْدَ الْأَيْمَدِ، وَلَا أَخْيَرَ هَمَانَ ترجمان مدیریت پروردگار متعال بوده که در آیه ۱۷۲ سوره اعراف از آن با عنوان «روییت» یاد شده است. در نتیجه، پذیرش سرپرستی چنین امامی ملازم است با پذیرش روییت الهی که مركاصلی پیمان الهی از تمام فرزندان آدم بوده است. از این روا امام مهدی ع در ابتدای توقيع، خود را با عنوان «مستودع عهد الهی» معرفی می‌کند.

هُمْجُنِينَ در ابتدای زیارت آن یاسین، امام زمان ع با عنوان میثاقی معرفی می‌شود که خدای متعال ان را بین خود و بندگان برقرار نموده، و آن میثاق را محکم کرده.

وَأَعْتَرَفُ بِيَامِاتِكَ، قُبْلَتِ أَعْمَالَكَ، وَصُدِّقَتِ أَفْوَالَكَ، وَتَضَعِّفَتِ حَسَنَاتُكَ، وَمُحْبَثَتِ سَيِّنَاتُكَ، وَمَنْ عَدَلَ عَنِ الْقِيَامَةِ وَرَنَّا

أَشْهَدُ اللهُ وَأَشْهَدُ مَلَائِكَتَهُ وَأَشْهَدُكَ يَا مَوْلَايَ هَهْدَا، ظَاهِرَهُ كَبَاطِنِهِ، وَسُرُّ كَعْلَانِيَّتِهِ، وَأَنَّ الشَّاهِدُ عَلَى ذَلِكَ، وَهُوَ عَهْدِي إِلَيْكَ وَمِيَثَاقِ لَدَيْكَ إِذَا أَنْتَ نِظامَ الدِّينِ، وَيَعْسُوبُ الْمُتَقْبَقَيِّ، وَعَرَّا الْمُوَحَّدِينَ، وَبِذَلِكَ أَمْرَنِي رَبُّ

الْعَالَمِينَ...»

این فراز از زیارت امام دوازدهم به چهاربخش تقسیم می‌شود، درسه بخش نخست به سه موضوع، شهادت داده می‌شود. آنچه حائز اهمیت است این است که بعد از هر کدام از سه شهادت، مطالبی به زبان جاری می‌شود که در موقع توان هر کدام از این ها را به منزله‌ی پیمانی قلمداد نمود. زائر و قنی به بخش چهارم و انتهایی این فراز می‌رسد در آن، خداوند و هنگامی را که پروردگاری از پشت فرزندان آدم ذریه آنان را برگرفت و ایشان را برخودشان گواه ساخت که آیا پروردگار شما نیستم، گفتند: چرا، گواهی دادیم.

۱. از زمان رحلت پیامبر کرامی خدا ص تا شهادت امام حسن عسکری ع.

۲. سوره اعراف، آیه ۱۷۲.

دراین آیه سخن از پیمانی است که خدای متعال در «عالم ذر» از انسان‌ها گرفته و موضوع آن نیز «روییت الهی» است.

واژه «رَبَّ» متشکل از دو عنصر معنایی «مالکیت» و «مدیریت» است؛ یعنی کسی که بر عهد خویش با خدای متعال پایدار باشد، هم مالکیت و هم مدیریت الهی را پذیرفته است. لغت شناسان رابطه‌ی میان «مالکیت و مدیریت» نهفته در «روییت» را با «ولایت» الله ترجمان (روییت) حضرت حق خواهد بود.

با توجه به این نکته و باز رنگریختن آیه ۵۵ سوره مبارک مائدہ میان گفت ماجرای «مدیریت الهی» در عالم هستی در مرحله نخست پیامبر اکرم ص و پس از ایشان، امیر المؤمنین علی ع است.

وَلَيْلًا وَلَيْلَكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آتَيْنَا الْدِينَ يُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَوَقُوْنُونَ الرِّزْقَةَ وَهُمُ الْمُرْكَبُونَ، وَأَعْدَاءَكُمُ الْفَارِيُّونَ، وَأَنَّهُمْ أَنَّكَ الْحَجَّةَ عَلَى مَنْ مَعَنِي وَمَنْ يَقِنُ، وَأَنَّ حِزْبَكَ هُمُ الْعَالَمُونَ، وَأَوْلَيَاءَكَ هُمُ الْفَارِيُّونَ، وَأَعْدَاءَكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ، وَأَنَّكَ خَانَرَ كُلِّ عِلْمٍ، وَفَانِي كُلِّ رِيقٍ، وَمُبْطِلٌ كُلِّ حَقٍّ، وَمُبْطِلٌ كُلِّ بَاطِلٍ، رَضِيَّكَ يَا مَوْلَايَ إِمامًا وَهَادِيًّا وَوَلَيًّا وَمُرْشِداً لَا يَنْغُذِي بَكَ بَدْلًا، وَلَا يَنْجُذِي مِنْ دُونَكَ ولِيَاً؛

وَلَيْلًا وَلَيْلَكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آتَيْنَا الْدِينَ يُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَوَقُوْنُونَ الرِّزْقَةَ وَهُمُ الْمُرْكَبُونَ، وَأَعْدَاءَكُمُ الْفَارِيُّونَ، وَأَنَّهُمْ أَنَّكَ الْحُقُّ الْقَابِثُ الَّذِي لَا عَيْبٌ فِيهِ، وَأَنَّ وَعْدَ اللَّهِ فِيهِ حَقٌّ، لَا إِرْتَابٌ لِطَلْوِ الْعَيْبَةِ بَعْدَ الْأَيْمَدِ، وَلَا أَخْيَرَ هَمَانَ ترجمان مدیریت پروردگار متعال بوده که در آیه ۱۷۲ سوره اعراف از آن با عنوان «روییت» یاد شده است. در نتیجه، پذیرش سرپرستی چنین امامی ملازم است با پذیرش روییت الهی که مركاصلی پیمان الهی از تمام فرزندان آدم بوده است. از جایگاه پیمانی که از جانب خداوند بر عهده بندگان نهاده شده.

آن حضرت برای معرفی خود از میان نهادنیان الهی، این عنوان را برگردان نماید که بی توجهی به محتوای عهد های بازگشتن بی توجهی به محرور اصلی آنها یعنی «امامت» خواهد بود.

افزون براین، پایداری شعبان با عهد و پیمان تا آن میزان از اهمیت پر خود را درست که امام صادق ع ضمن بیان «دعای عهد» - که عهد نامه‌ی شعبان با امام است - پیروان خود را تغییر می‌کند که با خواندن آن در ابتدای هر روز پریمان خود با حضرت مهدی ع تأکید نموده و مراقبت نمایند تا نسبت به آن کوتاهی ننمایند و در صورت پایندی به آن، یکی از پاداش‌های ایشان، لیاقت مندی برای رجعت خواهد بود.

ای فرزندان ادم مگر با شما عهد نکرد بودم که شیطان را می‌ستید زیرا وی دشمن آشکار شماست.

قرآن کریم در آیات متعدد بیان می‌کند که خدای متعال از انسان‌ها پیمان محکم مبنی بر پذیرش روییت الهی و

۱. آیه ۱۷۲ سوره اعراف، آیه آخری له ع تا شهادت امام حسن عسکری ع.

۲. آیا پروردگار شما نیستم، گفتند: چرا، گواهی دادیم.

اهمیت پایداری بر عهد و پیمان

با مرور منابع اسلامی، روش می‌شود مهم ترین وظیفه‌ی مسلمانان و به طور خاص محبان و شیعیان اهل بیت ع، پایداری بر عهد و پیمانی است که میان ایشان با اولیاء دین بسته شده و مركب و نقطه‌ی محوری این عهد هم امام

حضرت مهدی ع در ابتدای توقیع خویش به مرحوم شیخ مفید الله می‌فرماید:

(مِنْ مَشْتَدِعِ الْعَهْدِ الْمَاخُوذِ عَلَى الْعِبَادِ) از جانب خداوند بر عهده بندگان نهاده شده.

آن حضرت برای معرفی خود از میان نهادنیان الهی، این عنوان را برگردان نماید که بی توجهی به محتوای عهد های بازگشتن بی توجهی به محرور اصلی آنها یعنی «امامت» خواهد بود.

افزون براین، پایداری شعبان با عهد و پیمان تا آن میزان از اهمیت پر خود را درست که امام صادق ع ضمن بیان «دعای عهد» - که عهد نامه‌ی شعبان با امام است - پیروان خود را تغییر می‌کند که با خواندن آن در ابتدای هر روز پریمان خود با حضرت مهدی ع تأکید نموده و مراقبت نمایند تا نسبت به آن کوتاهی ننمایند و در صورت پایندی به آن، یکی از پاداش‌های ایشان، لیاقت مندی برای رجعت خواهد بود.

ای فرزندان ادم مگر با شما عهد نکرد بودم که شیطان را می‌ستید زیرا وی دشمن آشکار شماست.

قرآن کریم در آیات متعدد بیان می‌کند که خدای متعال از انسان‌ها پیمان محکم مبنی بر پذیرش روییت الهی و

۱. آیه ۱۷۲ سوره اعراف، آیه آخری له ع.